

July 1997

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียน วิชาคีย์บอร์ด ๑ ของนิสิตวิชาเอกดนตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับการฝึกทักษะคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้ว่าน่าเสียว

นางลักขณ์ ประสพสุข

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ประสพสุข, นางลักขณ์ (1997) "การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียน วิชาคีย์บอร์ด ๑ ของนิสิตวิชาเอกดนตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับการฝึกทักษะคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้ว่าน่าเสียว," *Journal of Education Studies*: Vol. 26: Iss. 1, Article 7.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.26.1.7

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol26/iss1/7>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียน วิชาคีย์บอร์ด ๑ ของนิสิตวิชาเอกดนตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้รับการฝึกทักษะคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้้วนนำเสียง

งลักษณ์ ประสพสุข

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของผู้เรียนซึ่งได้รับการฝึกการเล่นคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้้วนนำเสียง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคีย์บอร์ดเบื้องต้นในระดับอุดมศึกษา การรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนด้านทฤษฎีดนตรีและทักษะคีย์บอร์ด และการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่ามัธยิมเลขคณิต ค่าที่ และค่าความสัมพันธ์เชิงอันดับ ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนซึ่งเรียนคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้้วนนำเสียงมีผลสัมฤทธิ์สูง และมีความพึงพอใจในการเรียนมาก ผู้เรียนเห็นว่าการสอนโดยวิธีนี้้วนนำเสียงช่วยพัฒนาทักษะคีย์บอร์ดได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘) สาขาวิชาเอกดนตรีศึกษา มีวิชาคีย์บอร์ด ๑ รหัส ๒๓๑๒๓๓ เป็นวิชาหนึ่งในหมวดรายวิชาบังคับเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาดนตรี สำหรับทั้งนิสิตดนตรีไทยและนิสิตดนตรีสากล

เท่าที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาคีย์บอร์ด ๑ ของนิสิตวิชาเอกดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจนัก ทักษะการเล่นคีย์บอร์ดของนิสิตที่เรียนจบวิชาคีย์บอร์ดยังไม่ได้มาตรฐาน การเรียนการสอนมักจะเน้นการบรรยาย โดยผู้สอนจะบรรยายเนื้อหาและสาธิตวิธีการเล่นให้ดู หลังจากนั้นก็ให้ผู้เรียนฝึกหัดเอง โดยผู้สอนช่วยปรับแก้ให้เป็นรายบุคคล วิธีการสอนเช่นนี้ไม่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการเรียนการสอนไม่ได้เน้นกระบวนการที่เป็นขั้นตอน และยังเป็นการเสียเวลาและแรงงานของผู้สอนซึ่งได้รับผลไม่คุ้มค่า รวมทั้งยังส่งผลไปถึงความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการทำการวิจัย โดยการสร้างแผนการสอนวิชา คีร์บอร์ตที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำมาทดลองสอน และศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของผู้เรียน อันเป็น วัตถุประสงค์ของผู้วิจัยที่ต้องการจะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาคีร์บอร์ต ๑ ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานสำหรับ การเรียนวิชาดนตรีอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ด้วยเหตุที่กลุ่มผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้อัตนตรีต่างกัน กลุ่มนิสิตดนตรี ไทยเรียนทักษะดนตรีโดยการจำเพลงและขาดความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีสากล ส่วนกลุ่มนิสิตดนตรีสากล จะได้เปรียบในด้านความรู้ทฤษฎีดนตรีสากลและการอ่านโน้ต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสร้างแผนการสอนวิชาคีร์บอร์ต ๑ ซึ่งใช้วิธีการสอนแบบเน้นนำเสียง
๒. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคีร์บอร์ตของนิสิตวิชาเอกดนตรีศึกษาที่เรียนวิชาคีร์บอร์ต ๑ โดยกระบวนการฝึกแบบเน้นนำเสียง
๓. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคีร์บอร์ตระหว่างนิสิตกลุ่มดนตรีไทยและกลุ่มดนตรี สากล
๔. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนคีร์บอร์ตที่มีการสอนแบบเน้นนำเสียง

สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากนิสิตวิชาเอกดนตรีศึกษาเป็นผู้ที่ไม่เคยมีทักษะในการเล่นคีร์บอร์ตมาก่อน การหัดเล่น คีร์บอร์ตนั้นจึงเป็นสิ่งที่ยากในความรู้สึกของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงคิดว่าการฝึกนิ้วที่ถูกต้องก่อนที่จะฝึกเล่น กับคีร์บอร์ตน่าจะช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นและช่วยพัฒนาทักษะการเล่นคีร์บอร์ตของ ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

๑. หลังจากฝึกคีร์บอร์ตแบบเน้นนำเสียงแล้วผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์สูงตามเกณฑ์ที่กำหนด

เนื่องจากรายวิชานี้เป็นรายวิชาพื้นฐาน แม้ผู้เรียนจะมีภูมิหลังแตกต่างกัน แต่ถ้าผู้สอนเตรียม กระบวนการฝึกอย่างดี น่าจะได้ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานว่า

๒. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของกลุ่มนิสิตดนตรีไทยและกลุ่มนิสิตดนตรีสากลไม่น่าจะแตกต่างกัน

ด้วยเหตุที่กระบวนการฝึกคีร์บอร์ตแบบเน้นนำเสียงเป็นกระบวนการฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบ ความสำเร็จในการเรียนสูง ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

๓. ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจในการเรียนคีร์บอร์ตโดยกระบวนการเน้นนำเสียง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากร เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ วิชาเอกดนตรีศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา คีย์บอร์ด ๑ รหัสวิชา ๒๗๑๒๒๓๓ ภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยฝึกทักษะการเล่นคีย์บอร์ด มาก่อนแบ่งเป็นนิสิตดนตรีสากล ๙ คน นิสิตดนตรีไทย ๑๑ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย แผนการสอนทักษะ คีย์บอร์ดซึ่งเป็นขั้นตอน แบบทดสอบความรู้ทางทฤษฎีดนตรี เฉพาะที่เกี่ยวกับเนื้อหาในวิชาคีย์บอร์ด ๑ แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนวิชาคีย์บอร์ด แบบประเมินทักษะการเล่นคีย์บอร์ด และแบบ บันทึกเวลาในการฝึกซ้อมคีย์บอร์ด

๓. การทดลองสอน ทำการทดลองสอนในเวลาเรียนคาบละ ๑ ชั่วโมง ๒ คาบ ต่อสัปดาห์ ภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๓๙ รวมทั้งสิ้น ๒๗ คาบ

คำจำกัดความของการวิจัย

การฝึกทักษะแบบนี้ว่าเสี่ยง หมายถึง การฝึกทักษะเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการฝึกนิ้วกับโต๊ะ เพื่อฝึกการใช้นิ้วอย่างถูกต้อง ขั้นต่อมาผู้เรียนจะฝึกใช้นิ้วที่ถูกต้องเล่นบนคีย์บอร์ดกระดาดเพื่อสร้างความรู้สึกในเรื่องการใช้นิ้วในขณะที่เล่นทักษะต่าง ๆ ตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงบนคีย์บอร์ด ซึ่งจะมีผลในการช่วยกระระยะการวางนิ้วตามที่เป็นอย่างจริง การเรียนรู้เรื่องเทคนิค legato การควบคุมนิ้วให้อยู่ลักษณะโค้ง และการฝึกเทคนิคการเล่นทักษะเฉพาะเรื่องก่อนที่จะฝึกกับคีย์บอร์ดจริงเป็นขั้นสุดท้าย ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกทักษะคีย์บอร์ดมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนใช้นิ้วอย่างถูกต้อง และเล่นไม่ผิดพลาด ขั้นตอนการฝึกทักษะ คีย์บอร์ดแบบนี้ว่าเสี่ยงนี้จะครอบคลุมเนื้อหา ๖ เรื่องคือ เทคนิคการฝึกนิ้ว การเล่นบันไดเสียง การ เล่นคอร์ด การเล่นเพลง การประสานเสียงด้วยคีย์บอร์ด และการอ่านโน้ต

นิสิตดนตรีไทย หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ ๑ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชา ดนตรีศึกษา สาขาวิชาดนตรีไทย ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาคีย์บอร์ด ๑ ในภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๓๙ และเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ดมาก่อน

นิสิตดนตรีสากล หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ ๑ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชา ดนตรีศึกษา สาขาวิชาดนตรีสากล ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาคีย์บอร์ด ๑ ในภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๓๙ และเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานในการเล่นคีย์บอร์ดมาก่อน

ทักษะดนตรี หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการเล่นคีย์บอร์ด ได้แก่ การเล่นบันไดเสียง การ เล่นคอร์ด การเล่นเพลง การอ่านโน้ต เป็นต้น

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะดนตรีโดยผู้สอนและคะแนน ที่ได้จากการทดสอบความรู้ทางทฤษฎีดนตรี

ความพึงพอใจ หมายถึง ผลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่เรียนวิชาคีย์บอร์ดแบบเน้นนำเสียง

วิชาคีย์บอร์ด ๑ หมายถึงรายวิชา ๒๗๑๒๒๓๓ ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งในหมวดรายวิชาบังคับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอกดนตรีศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. สร้างแผนการสอนคีย์บอร์ดแบบเน้นนำเสียงจำนวน ๒๗ แผน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘) วิชาเอกดนตรีศึกษา แล้วจัดแบ่งเนื้อหาเป็น ๙ หัวข้อคือ เทคนิคการฝึกนิ้ว การเล่นบันไดเสียง การเล่นคอร์ด การเล่นเพลง การประสานเสียงด้วยคีย์บอร์ด และการอ่านโน้ต และนำแบบฝึกและบทเพลงจากเอกสารคำสอนวิชาคีย์บอร์ด ๑ ซึ่งเป็นแบบฝึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น และ บทเพลงซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพลงที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นมาใช้ประกอบการสอนโดยนำมาใส่ไว้ตอนท้ายของแผนการสอน และเขียนแผนการสอนโดยจัดแบ่งหัวข้อต่างๆ คือ หัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา แบบฝึกจากเอกสารคำสอน สื่อการสอน กิจกรรม (ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน และชั้นสรุป) การประเมินผล เวลาที่ใช้ในการสอน เวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อม และผลที่คาดว่าจะได้รับ

๒. สร้างแบบทดสอบความรู้ทางทฤษฎีดนตรีสากลซึ่งมีลักษณะเฉพาะเพื่อประเมินความรู้ทางทฤษฎีดนตรีสากลของผู้เรียนคีย์บอร์ด แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบเชิงการวิเคราะห์และการนำไปใช้

๓. สร้างแบบประเมินทักษะการเล่นคีย์บอร์ดซึ่งแบ่งการประเมินเป็น ๒ ด้านคือ การประเมินทักษะการใช้มือและนิ้วที่ถูกต้องในขณะที่เล่นคีย์บอร์ด การประเมินความสามารถด้านทักษะการเล่น

๔. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนวิชาคีย์บอร์ด ๑ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๖ ระดับ แบ่งเป็น ๖ ด้านคือ ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพการเรียนการสอนและอุปกรณ์ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล

๕. สร้างตารางเวลาฝึกซ้อมทักษะคีย์บอร์ดให้ผู้เรียนบันทึกระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อมทักษะนอกเวลาเรียนเพื่อนำมาประกอบการวิจัยด้านการพัฒนาทักษะของผู้เรียน

๖. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ทางทฤษฎีดนตรี และแบบประเมินทักษะคีย์บอร์ดเพื่อให้ทราบพื้นฐานความรู้และทักษะของผู้เรียน

๗. ดำเนินการสอนกับนิสิตชั้นปีที่ ๑ ซึ่งเรียนวิชาคีย์บอร์ด ๑ โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มดนตรีไทย และกลุ่มดนตรีสากล โดยมีผู้ช่วยสอนซึ่งเป็นนิสิตที่เรียนวิชาเอกเปียโนกลุ่มละ ๓ คน เป็นผู้คอยดูแลการฝึกทักษะให้นักเรียนและช่วยเล่นเปียโนในขณะที่ผู้สอนทำการสอน

๘. ประเมินผลการเรียนเป็นระยะ และภายหลังการสอนสิ้นสุดลง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ทางทฤษฎีดนตรีและแบบประเมินทักษะคีย์บอร์ด

๙. ประเมินความพึงพอใจในการเรียนวิชาศึย์บอร์ด ๑ โดยให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถาม

๑๐. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของผู้เรียนดังนี้

๑๐.๑ คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาศึย์บอร์ด ๑ ของผู้เรียน ในด้านทักษะและทฤษฎีดนตรี

๑๐.๒ คำนวณหาค่าความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนศึย์บอร์ดระหว่างกลุ่มนิสิตดนตรีไทยและกลุ่มนิสิตดนตรีสากลโดยการทดสอบค่าที่

๑๐.๓ คำนวณหาค่าระดับความพึงพอใจของผู้เรียนโดยการแจกแจงความถี่หาค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาศึย์บอร์ด ๑ ของนิสิตชั้นปีที่ ๑ วิชาเอกดนตรีศึกษา ซึ่งเรียนศึย์บอร์ดโดยวิธีนี้น่าเสียดายอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก เนื่องจากมีผู้ที่ทำคะแนนได้ร้อยละ ๘๐ - ๙๐ = ๙ คน และร้อยละ ๙๐ - ๑๐๐ = ๙ คน รวม ๑๘ คน จากจำนวนผู้เรียน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๐ และค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเท่ากับ ๘๘.๑๒ มีผู้ที่ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง ($\bar{X} = ๖๕$) อยู่ถึง ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖

๒. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนศึย์บอร์ดระหว่างกลุ่มนิสิตดนตรีไทยและกลุ่มนิสิตดนตรีสากลพบว่าผลสัมฤทธิ์ระหว่าง ๒ กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

๓. ความพึงพอใจของผู้เรียนมีผลดังนี้คือ

๓.๑ ความพึงพอใจด้านหลักสูตรและเนื้อหารายวิชา มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๙ จากเกณฑ์สูงสุด ๕.๐๐ อยู่ในระดับมาก

๓.๒ ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖ อยู่ในระดับมาก

๓.๓ ความพึงพอใจด้านสภาพการเรียนการสอนและอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๕ อยู่ในระดับปานกลาง

๓.๔ ความพึงพอใจด้านผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๔ อยู่ในระดับมาก

๓.๕ ความพึงพอใจด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๘ อยู่ในระดับมาก

๓.๖ ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘) เพื่อสร้างแผนการสอนวิชาศึย์บอร์ด ๑ นั้น ผู้วิจัยได้วางแผนการสอนเนื้อหาเรื่องบันไดเสียง ซึ่งหลักสูตรได้กำหนดให้สอนบันไดเสียง ไม่เกิน ๓ ชาร์ป ๓ แฟลต และ คอร์ด major และ minor ชั้นต้นทุก position

ในบันไดเสียงไม่เกิน ๓ ชาร์ป ๓ แฟลต โดยผู้วิจัยได้สอนบันไดเสียง major และ harmonic minor จนถึง ๓ ชาร์ป ๓ แฟลต และคอร์ดหลักในคีย์ major และ minor ทุก position จนถึง ๓ ชาร์ป ๓ แฟลต เช่นเดียวกันและพบว่าเนื้อหาทั้งสองเรื่องนี้มากเกินไป นอกจากนั้นยังพบว่าผู้เรียนชอบเล่นเพลง ดังนั้นผู้สอนอาจปรับลดเนื้อหาบางส่วนในเรื่องบันไดเสียงและคอร์ดลงและเพิ่มบทเพลงให้มากขึ้น และอาจสอนเพลงสลับกับการเล่นบันไดเสียง เพื่อให้ผู้เรียนไม่เบื่อ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่าการสอนเนื้อหามากเกินไปทำให้ผู้เรียนรู้สึกเครียดและขอมไม่ทัน จนทำให้เกิดความท้อแท้ในบางครั้ง ดังนั้นผู้สอนควรจัดเนื้อหาทั้งหมดให้พอเหมาะกับเวลาใน ๑ ภาคการศึกษาโดยให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรโดยสอนเนื้อหาให้ครบถ้วนแต่ทำให้เนื้อหาง่าย เช่น การสอนบันไดเสียง ในหลักสูตรไม่ได้กำหนดให้สอนยาวเท่าใด ดังนั้นผู้สอนจึงสามารถสอนเพียง ๑ octave และให้ผู้เรียน เล่นที่ละมือแทนที่จะเล่น ๒ มือพร้อมกัน เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่าการจัดเนื้อหาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรและตีความให้ดีเพื่อประโยชน์ในการจัดเนื้อหาให้ครบถ้วนและเหมาะสมกับระดับผู้เรียนและเวลาที่มี

ในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะนั้นผู้สอนต้องให้ความสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีปัญหาไม่เหมือนกัน ผู้วิจัยพบว่า การมีผู้ช่วยสอนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่หาผู้ช่วยสอนไม่ได้ ควรจัดให้ผู้เรียนเก่งช่วยสอนผู้เรียนอ่อน เพื่อให้การดูแลผู้เรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง

สภาพห้องเรียนคีย์บอร์ดซึ่งผู้วิจัยใช้สอนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ลักษณะห้องเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านยาวนั้นยาวกว่าด้านกว้าง ๒ เท่า ห้องเรียนมีลักษณะแคบและยาวทำให้การจัดโต๊ะเรียนไม่เหมาะสมที่จะใช้สอนเนื่องจากผู้เรียนที่นั่งด้านหลังห้องอยู่ไกลกระดานเกินไปและมองกระดานไม่ชัด นอกจากนั้นกระดานบรรทัดทำเส้นไม่ได้มาตรฐาน การตีเส้นไม่ถูกต้อง ทำให้กลายเป็นบรรทัดหลายสิบเส้น ทำให้ผู้สอนไม่สามารถใช้กระดานได้ แสงภายในห้องไม่เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน ห้องเรียนควรได้รับการปรับปรุงด้านวัสดุอุปกรณ์และแสงให้ดีขึ้นกว่านี้ สภาพห้องเรียนที่ดีสามารถสร้างความรู้สึกระตือรือร้นให้ผู้เรียนได้ นอกจากนั้นอุปกรณ์ที่สำคัญคือ เครื่องคีย์บอร์ดส่วนใหญ่เก่าและบางเครื่องชำรุดไม่สามารถใช้การได้ และมีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนบางคนต้องใช้เครื่องเดียวกันในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าถ้าเพิ่มจำนวนคีย์บอร์ดให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในห้องเรียนดนตรีให้พร้อม จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาคีย์บอร์ดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่านี้

จากการทดลองสอนโดยวิธีนี้นำเสียงผู้วิจัยพบว่าผู้เรียน ทั้งนิสิตดนตรีไทยและนิสิตดนตรีสากล มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงแม้ว่าจะมีประสบการณ์การเรียนดนตรีที่แตกต่างกัน กระบวนการสอนแบบนี้ก็นำเสียงช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเล่นอย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสามารถนำมาใช้สอนทักษะคีย์บอร์ดในระดับเบื้องต้นได้ดี อย่างไรก็ตามการเรียนคีย์บอร์ดสำหรับนิสิตดนตรีไทยจะรู้สึกเหมือนเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน ดังนั้นผู้สอนต้องใช้เวลาและช่วยผู้เรียนในการทำ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีสากลและการฝึกทักษะเครื่องดนตรีสากลอย่างใจเย็น จากการวิจัยจะพบว่าเมื่อใช้เวลาเพิ่มขึ้นกับนิสิตดนตรีไทย ผลสัมฤทธิ์ที่ได้ก็ไม่ต่างไปจากผลสัมฤทธิ์ของนิสิตดนตรีสากล ในกลุ่มนิสิตดนตรีไทยมีทั้งผู้ที่มีทักษะดี และผู้ที่ยังไม่มีทักษะเพียงพอ ในกลุ่มนิสิตดนตรีสากลก็เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าการแยกกลุ่มนิสิตดนตรีไทยและนิสิตดนตรีสากลเป็น ๒ กลุ่ม ช่วยให้ไม่มีปัญหาในเรื่องพื้นฐานของผู้เรียน เช่น กลุ่มดนตรีสากลซึ่งเข้าใจทฤษฎีดนตรีสากลมากพอสมควร ผู้สอนจะไม่ต้องเสียเวลาในการสอนมาก การเรียนการสอนทั้งกลุ่มก็จะไปได้เร็ว และการแยกกลุ่มกันจะช่วยให้นิสิตดนตรีไทยไม่รู้สึกว่าการเรียนช้าหรือตามไม่ทันเพื่อน เพราะทั้งกลุ่มมีประสบการณ์การเรียนทักษะดนตรีมาเหมือน ๆ กัน การเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยกันได้โดยไม่มีปัญหาในเรื่องความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ในด้านการวัดประเมินผลวิชาทักษะนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าให้โอกาสผู้เรียนได้สอบแก้คะแนนจนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจในขอบเขตของเวลาที่อำนวย จะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการขยันฝึกซ้อม เนื่องจากผู้สอนต้องการผลิตผู้เรียนที่มีทักษะดี ดังนั้นควรให้โอกาสผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอย่างเต็มที่ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลควรทำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะที่ดีขึ้น คะแนนเป็นสิ่งที่บอกผู้เรียนว่าตัวเองต้องพัฒนาทักษะด้านใดอีกเพียงใดจึงจะประสบความสำเร็จ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สอบแก้คะแนนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนมีกำลังใจและเป็นการปลูกฝังความรักในการเล่นดนตรีด้วย จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนพอใจกับวิธีประเมินผลดังกล่าวอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามการประเมินผลทักษะดนตรีนั้นแม้จะมีการแบ่งรายละเอียดในการประเมินอย่างชัดเจน แต่การประเมินก็ยังคงมีความเป็นอัตนัยอยู่ดี ดังนั้นผู้สอนจะต้องมีความยุติธรรมในการประเมินผู้เรียนตามความสามารถอย่างแท้จริง

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พอจะสรุปได้ว่าการสอนคีย์บอร์ดโดยวิธีนี้ น่าเสี่ยงเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง เนื่องจากการสอนด้วยวิธีนี้น่าเสี่ยงนี้เน้นการฝึกทักษะการใช้นิ้วที่ถูกต้องและเป็นขั้นตอนก่อนที่จะให้ผู้เรียนฝึกเล่นทักษะต่าง ๆ กับคีย์บอร์ด การเน้นการฝึกทักษะการใช้นิ้ว และดำเนินการสอนเป็นขั้นตอนซึ่งการเรียนการสอนแบบเดิมไม่ได้ให้ความสำคัญนี้ เป็นการช่วยเติมช่องว่างซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนแบบเดิมให้สมบูรณ์ขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคีย์บอร์ดในระดับเบื้องต้นให้มีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดการเรียนการสอนทักษะคีย์บอร์ดในระดับเบื้องต้นนั้น ผู้สอนควรวิเคราะห์หลักสูตรและวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรโดยคำนึงถึงการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญ นอกจากนั้นในแต่ละชั่วโมง ผู้สอนควรแบ่งสัดส่วนเวลาให้พอเหมาะ เพราะต้องสอนทั้งทฤษฎีดนตรีและทักษะ และยังคงต้องแบ่งเวลาสำหรับให้ผู้เรียนฝึกหัดในชั่วโมงด้วย

๒. ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคีย์บอร์ดกระดาษ เป็นอุปกรณ์ที่มีประโยชน์และจำเป็นสำหรับการเรียน การสอนคีย์บอร์ดในระดับเบื้องต้น ดังนั้นควรทำให้แข็งแรงและสะดวกในการใช้ เช่น เคลือบพลาสติก เพื่อให้สามารถเขียนได้ด้วยปากกาสี และลบออกหรือทำความสะอาดได้ง่าย

๓. การเรียนคีย์บอร์ดจะเป็นพื้นฐานให้กับผู้เรียนดนตรีในการเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีอื่น ๆ ได้ ดังนั้นควรจัดตารางเรียนให้รายวิชานี้อยู่ในเทอมต้นของชั้นปีที่ ๑ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากการเรียน วิชาคีย์บอร์ดไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่

๔. การสอนคีย์บอร์ดมีลักษณะเช่นเดียวกับการสอนทักษะเครื่องดนตรีอื่น ๆ ซึ่งผู้สอนต้องมี เทคนิคการสอนที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ผู้สอนทางด้านทักษะเครื่อง ดนตรีพยายามศึกษาและค้นคว้าหาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนและทำวิจัยใน ด้านการสอนทักษะดนตรีให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันยังขาดแคลนงานวิจัยในด้านนี้ ผู้วิจัยจึงหวัง อย่างยิ่งว่าผลจากงานวิจัยนี้จะเป็แรงกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอันจะนำไปสู่การวิจัยใหม่ๆ ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่ง จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอนดนตรีในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๓๘)**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.
- Ahrens, Cora and Atkinson, G. **For All Piano Teachers**. Ontario : The Frederick Harris Musi 1955.
- Apel, Willi. **Harvard Dictionary of Music**. 2nd ed. Massachusetts, Harvard University Press, 1972.
- Hardy, Dianne. **The Construction and Validation of an Original Sight-Playing Test for Elementary Piano Student**. The University of Oklahoma, 1995.
- Louise Savage . **“Keyboard Companion ”**. Vol. 4, No. 4 (Winter, 1993) p. 22.
- McLain, Margaret . **Class Piano**. Bloomington : Indiana University Press, 19 Sher, Boy :Keyboard Companion . vol. 5, no. 2 (Summer, 1994) p. 28.
- Sher, Boyce. **“Keyboard Companion”**. Vol.5, No.2, (Summer, 1994.)
- Syllabus for Graded and Certificate Examinations (1996 – 1998) . London : Guildhall School of Music and Drama, 1995.
- Syllabus No.1 of Grade and Performer 's Certificate Examinations in Music (1997– 1998) London : Trinity College of Music, 1995.

Syllabus of Examinations (1995– 1996) . London : The Associated Board of the Royal Schools of Music, 1994.

Wong, Miranda . **A comparison of Piano Pedaling Literature.** Columbia University Teacher College, 1995.

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงลักษณ์ ประสพสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย